

Соціально-економічний розвиток України у 2014-2022 рр. Реформи. Законодавче забезпечення статусу української мови як державної. Президентські вибори 2019 року. Децентралізація. Цифровізація України.

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. Після 2014 р. питання мови, історичної пам'яті та культурної політики стали важливою частиною державної безпеки й національної ідентичності. Декомунізація змінила символічний простір, а Закон 2019 р. визначив механізми функціонування української мови як єдиної державної.

- пояснити зв'язок мовної політики з державністю
- охарактеризувати декомунізацію
- назвати значення Закону про державну мову 2019 р.
- пояснити роль культурної політики в умовах російської агресії

1. Основний матеріал

Питання / етап	Що треба знати
Мова і Конституція	Конституція України визначає українську мову державною.
Декомунізація	Після 2015 р. здійснювали перейменування населених пунктів і вулиць, демонтували символи тоталітарного комуністичного режиму та відкривали архіви репресивних органів.
Історична пам'ять	Держава й суспільство активніше переосмислювали радянське минуле, Голодомор, визвольний рух та інші раніше замовчувані теми.
Закон 2019 р.	25 квітня 2019 р. ухвалено Закон «Про забезпечення функціонування української мови як державної».
Сфера дії	Закон визначив використання державної мови у публічних сферах, державному управлінні, освіті, культурі, медіа та сфері послуг із передбаченими законом винятками.
Приватне спілкування	Закон не регулює приватне спілкування та здійснення релігійних обрядів.
Інформаційна безпека	Розвиток українськомовного медійного й культурного простору розглядався як спосіб зменшення залежності від російського інформаційного впливу.
Значення	Мовна політика стала одним із інструментів консолідації політичної нації та зміцнення державності.

2. Опорні дати

Дата / період	Подія
2015	Початок масштабної декомунізації на законодавчому рівні
2017	Новий Закон України «Про освіту»
25.04.2019	Ухвалення Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної»
2019	Подальше інституційне оформлення мовної політики

3. Ключові поняття

Поняття	Пояснення
державна мова	мова, обов'язкова для визначених законом публічних сфер державного життя
декомунізація	усунення символів комуністичного тоталітарного режиму та переосмислення його спадщини
історична пам'ять	суспільне збереження й осмислення минулого
мовна політика	дії держави щодо регулювання використання мов у публічній сфері
інформаційна безпека	захищеність суспільства й держави від шкідливих інформаційних впливів

4. Постаті та організації

- Верховна Рада України
- Український інститут національної пам'яті
- Уповноважений із захисту державної мови
- заклади освіти й культури

5. Причина → подія → наслідок

Російська агресія, тривала русифікаційна спадщина та потреба зміцнення національного культурного простору →

Декомунізація → переосмислення історичної пам'яті → Закон про державну мову → розширення українського публічного простору

→ Зміцнення символічної та мовної основи української державності

Підсумок уроку

Українська мовна політика після 2014 р. була частиною ширшого процесу зміцнення державної ідентичності. Закон 2019 р. не заборонив приватне використання інших мов, а врегулював функціонування української як державної у публічних сферах.

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. Президентські вибори 2019 р. стали черговою мирною зміною влади в Україні. У другому турі Володимир Зеленський здобув переконливу перемогу над чинним Президентом Петром Порошенком, а результат засвідчив високий суспільний запит на оновлення політики.

- назвати головних кандидатів другого туру
- пояснити особливості виборчої кампанії 2019 р.
- проаналізувати результат другого туру
- пояснити значення мирної передачі влади

1. Основний матеріал

Питання / етап	Що треба знати
Політичне тло	Вибори відбувалися в умовах триваючої російсько-української війни, реформ після 2014 р. та високого запиту суспільства на зміни.
Перший тур	31 березня 2019 р. у першому турі найбільше голосів отримав Володимир Зеленський; другим став Петро Порошенко.
Другий тур	21 квітня 2019 р. відбулося повторне голосування між двома кандидатами.
Результат Зеленського	За офіційними даними ЦВК, Володимир Зеленський отримав 73,22% голосів.
Результат Порошенка	Петро Порошенко отримав 24,45% голосів.
Політична комунікація	Велику роль у кампанії відігравали телебачення, соціальні мережі та образ кандидата як представника політичного оновлення.
Мирна передача влади	Результати виборів були визнані, а передача президентських повноважень відбулася конституційним шляхом.
Значення	Вибори підтвердили конкурентність президентських виборів і можливість зміни влади через голосування.

2. Опорні дати

Дата / період	Подія
31.03.2019	Перший тур президентських виборів
21.04.2019	Другий тур президентських виборів
20.05.2019	Інавгурація Володимира Зеленського
2019	Мирна зміна Президента України

3. Ключові поняття

Поняття	Пояснення
президентські вибори	всенародне голосування для обрання Президента України
другий тур	повторне голосування між двома кандидатами з найкращими результатами першого туру
електорат	сукупність виборців
політична комунікація	передавання політичних повідомлень виборцям через медіа, зустрічі та інші канали
мирна передача влади	зміна керівництва держави відповідно до Конституції та результатів виборів

4. Постаті та організації

- Володимир Зеленський
- Петро Порошенко
- Центральна виборча комісія України
- виборці України

5. Причина → подія → наслідок

Суспільний запит на зміни та конкурентні демократичні вибори →

Перший тур → другий тур → перемога Зеленського → інавгурація →

Конституційна мирна зміна влади та оновлення політичного керівництва

Підсумок уроку

Вибори 2019 р. показали дієвість механізму мирної зміни влади. Високий результат Володимира Зеленського відображав масштабний запит виборців на оновлення політики.

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. Децентралізація та цифровізація стали важливими напрямками модернізації України у другій половині 2010-х — на початку 2020-х. Перша передавала більше ресурсів і відповідальності громадам, друга переводила державні послуги та документи в електронний формат.

- пояснити мету децентралізації
- охарактеризувати укрупнення громад і новий адміністративний устрій
- пояснити мету цифровізації
- назвати роль застосунку та порталу «Дія»

1. Основний матеріал

Питання / етап	Що треба знати
Мета децентралізації	Передати частину повноважень і фінансових ресурсів від центральних органів місцевого самоврядування.
Громади	Об'єднання територіальних громад мало створити спроможніші місцеві одиниці з більшою ресурсною базою.
Фінансова децентралізація	Частина податкових надходжень і видатків була передана на місцевий рівень.
Адміністративна реформа	У 2020 р. завершено новий етап формування територіальних громад і укрупнення районів.
Цифровізація	Держава взяла курс на переведення значної частини послуг в електронну форму.
«Дія»	У 2020 р. запущено мобільний застосунок і розвивався портал державних електронних послуг.
Цифрові документи	У застосунку стали доступними електронні версії низки документів, а згодом — дедалі більше адміністративних сервісів.
Значення	Децентралізація підвищувала спроможність громад, а цифровізація мала скорочувати бюрократію й робити послуги доступнішими.

2. Опорні дати

Дата / період	Подія
2014	Початок масштабної реформи децентралізації
2015–2019	Активне формування об'єднаних територіальних громад
2020	Новий етап адміністративно-територіальної реформи
06.02.2020	Офіційна презентація мобільного застосунку «Дія»

3. Ключові поняття

Поняття	Пояснення
децентралізація	передача частини повноважень і ресурсів від центральної влади місцевому самоврядуванню
територіальна громада	жителі населених пунктів, об'єднані місцевим самоврядуванням
цифровізація	переведення процесів, даних і послуг у цифрову форму
електронна послуга	державна або муніципальна послуга, яку можна отримати онлайн
«Дія»	українська цифрова екосистема державних документів і послуг

4. Постаті та організації

- Кабінет Міністрів України
- органи місцевого самоврядування
- Міністерство цифрової трансформації
- територіальні громади

5. Причина → подія → наслідок

Потреба підвищити ефективність місцевого управління та доступність державних послуг

Децентралізація громад + фінансова автономія + цифрові сервіси + «Дія»

Сильніші громади, швидший доступ до послуг і модернізація державного управління

Підсумок уроку

Децентралізація і цифровізація змінювали повсякденну взаємодію громадянина з державою. Громади отримували більше інструментів для місцевого розвитку, а цифрові сервіси спрощували отримання документів і послуг.